

“
SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

► ŠIAULIETĖ SAULĖ ŽUKAUSKAITĖ:

Meilė Tėvynei turi deginti širdį

Ukrainietiškę šaknų turinti 27 metų šiaulietė Saulė Žukauskaitė stebisi tarp jaunų žmonių nūnai kilusiu ažiotažu dėl valdžios sprendimo grįžti prie šauktinių kariuomenės ir sako, kad meilė Tėvynei turi deginti kiekvieno Lietuvos piliečio širdį - nesvarbu, kokios tautybės jis būtų.

R Sidas AKSOMAITIS
„Respublikos“ žurnalistas

Lietuvą savo Tėvyne vadinančios Saulės pilna visur. Ji dainuoja Šiaulių karinės įgulos chore „Bazuka“, rengia tapybos darbų parodas, atskleidžia dailės paslaptis vaikams, organizuoja įvairius kultūros renginius ir sako neįsivaizduojanti savo ateities be Lietuvos. Nes Lietuva - jos gimtinė, pirmoji meilė ir neatsiejama gyvenimo dalis.

- Nedarbo lygis Lietuvoje mažesnis už ES vidurkį, minimali mėnesio alga kyla, vidutinis darbo užmokestis auga. Kodėl tada jauni, darbingi žmonės masiškai bėga nuo gerėjančio gyvenimo Tėvynėje? - „Respublika“ pasiteiravo Saulės ŽUKAUSKAITĖS.

- Turiu labai daug draugų, išvažiavusių į užsienį. Dauguma jų Tėvynėje buvo įgiję aukštąjį išsilavinimą, bet tiesiog nerado darbo Lietuvoje arba nenorėjo dirbti už skatikus. Dėl tokios situacijos Lietuvoje kalčiausia, manau, yra aukščiausiuose valdžios sluoksniuose išsikerojusi sistema. Nėra teisinga, kad aukštuosius mokslus kelerius metus krintęs ir išsilavinimą įgijęs žmogus galiausiai turi tenkintis atlyginimu, nesiekiančiu nei 500 eurų. Juoką pro asaras kelia ir darbdavių požiūris į darbo Lietuvoje ieškančius jaunos žmones. Tiesiai iš universiteto suolu į pokalbį pas darbdavį atėjęs jaunas žmogus dažniausiai išgirsta, kad darbui yra netinkamas, nes neturi patirties. O iš kur jos gauti, jei visur atsimušį kaip į sieną? Lieka vienintelis kelias - važiuoti tos patirties semtis į užsienį. Retai kada jaunas specialistas užsienyje gauna darbą, atitinkantį jo profesiją. Jauni pedagogai, vadybos specialistai, kitų specialybių atstovai užsienio šalyse sutinka dirbti ir neįkvalifikuotą darbą, nes atlygis už jį bet kokių atvejų didesnis nei Lietuvoje dirbant pagal įgytą profesiją. Būna, kam ir pasiseka užsienyje įsidarbinti pagal specialybę, tačiau tokie laimingieji į Lietuvą vargu ar besugrįš. Džiaugiuosi bent tuo, kad nė vienas iš emigravusių mano artimų draugų neišsižada Lietuvos ir žada grįžti namo, kai tik užsidirbs pinigų oriai gyvenimo pradžiai Tėvynėje.

- O kas laiko Lietuvoje jus?

- Manęs čia laikyti nereikia, aš pati noriu čia būti, prisidėti kuriant tokią Lietuvą, iš kurios niekas nenorėtų išvažiuoti. Lietuvoje man nieko netrūksta. Čia - mano šeima, draugai, darbas. Čia - mano Tėvynė. Jei kada ir išvažiuočiau ilgesniam laikui į užsienį, tikiuosi, kad tokios mano kėlionės bus tik kultūrinės ir pažinti-

Giedrius Baranauskas nuotr.

nės. Norėčiau, kad emigraciją Lietuvos piliečiai rinktųsi tik kaip paskutinę alternatyvą - jau išnaudoję visas kitas galimybes įsitvirtinti Lietuvoje. Dabar gi dažnas žvalgytis į užsienį pradeda dar besimokydamas mokykloje: esą ir studijos ten geresnės, ir duona skalesnė. O aš manau, jog neveltui sakoma, kad gerai tik ten, kur mūsų nėra.

- Kuo kiekvienas iš mūsų, dar likusių Lietuvoje, galime prisidėti prie to, kad mūsų valstybėje gyventi taptų jaučiau ir geriau?

- Viskas prasideda nuo sąmoningumo ir noro kažką pakeisti. Didžiulę įtaką kiekvienai besiformuojančiai asmenybei pirmiausia daro šeima, tėvų diegiamos vertybės. Žmogus, kurį vaikystėje tėvai sudraudavo nešiukšlinti, nesikeikti, mylėti gamtą, užaugęs visuomet žinos, kaip teisingai reaguoti į neigiamą socialinės visuomenės poveikį, nestokos noro dirbti Tėvynės ir artimo

- Šiandien labai madinga stengtis būti europiečiais, vietoj lietuviškų švenčių švęsti svetimas. Ar mes būsimie įdomūs pasauliui atsisakydami savų tradicijų?

- Nemanau, kad mes atsisakome savų tradicijų, tiesiog per daug primame svetimas. Galų gale, kiekvieno reikalas, ką švęsti. Vieniems priimtinos „pasiskolintos“ šventės, kitiems - ne. Svarbiausia toje švenčių gausybėje nepasimesti ir išlikti savi. Šv. Valentino diena yra persisunkusi tuščia komercija: žmonės dovanuoja vieni kitiems prekeivių brukamus pigius kičinius gaminius, tačiau pamiršta elementarų dėmesį artimui, šilumą, jausmus. O Helovinas, mano manymu, yra visiškai nesuderinama su lietuviškomis tradicijomis šventė. Tą dieną, kai lietuviai nuo seno lanko mirusiųjų kapus ir pagerbia jų atminimą, jaunimas dabar skatinimas išsimušti iš vėžių, persirenginėti, šėlioti klubuose. O kur pagarba mirusiems artimiesiems ir tradicijoms?

► Manęs čia laikyti nereikia, aš pati noriu čia būti, prisidėti kuriant tokią Lietuvą, iš kurios niekas nenorėtų išvažiuoti

- Šių dienų jaunimas pamina ne tik tradicijas, bet ir patriotizmą bei norą ginti Tėvyne. Juk kiti net kojas žada persišauti, kad tik nereikėtų eiti į kariuomenę...

- Ketvirtį amžiaus buvome laisvi ir negalvojome apie laisvės išlaikymą bei puoselėjimą. Gal net ir pamiršome, kad gyvename šalia ugnikalnio, kuris vis kartais pasispjauja akmenimis: tai vienus nuskriaudžia, tai iš

kitų kažką atima, o dabar vargšus ukrainiečius užpylė lava. Veikiausiai pastarieji įvykiai daugelį sukrėtė, nes niekas nenori būti kitas. Daugelis ėmė viešai deklaruoti išaugusią meilę Tėvynei, rūpinimąsi savo krašto gynyba. Jau lyg ir pradėjome suvokti, kad mums nedraugiškos šalys atvirai naudoja prieš Lietuvą nukreiptą propagandą, bandome jai priešintis. Gerokai išaugo Lietuvos šaulių sąjungos, Krašto apsaugos savanorių pajėgų gretos, į kurias buriasi patriotiškai nusiteikę žmonės. Galima pasidžiaugti, kad Krašto apsaugos savanorių pajėgos tapo dar patrauklesnės - norinčiųjų į jas patekti ir įgyti karinių žinių susidaro net eilės. O dalies jaunuolių noras išsisukti nuo pareigos Tėvynei yra labai natūralus reiškinys, nes žmonės daug ko nenori daryti. Dažniausiai gąsdina nežinomybė: tai, ko nesi išbandęs, apie ką stokoji informacijos. Panaikinus šauktinių kariuomenę nutrūko ryšys tarp kariuomenės kaip institucijos ir Lietuvos žmonių. Kariuomenė tapo nebematomą ir tarsi „atskira respublika“ ar kasta, pastebėti ją buvo sunku, nes ji buvo kažkur ten, poligone. Matydavosi vienas kitas savanoris, per išėgines ryte traukiantis į mokymus. Tačiau pernai viskas pasikeitė, bent jau Šiauliuose kariuomenę galima pamatyti, o ne tik išgirsti praskrendant karinius lėktuvus. Įspūdingos savanorių pratybos daug kam atvėrė akis ir parodė, kad kariuomenė visgi egzistuoja, yra rimtai pasirengusi, draugiška ir atvira visuomenei. Manau, viskam reikia laiko, po truputį jaunimas pradės suprasti, kaip yra svarbu išmokti karinio amato ir, iškilus grėsmė, eiti ginti Tėvynės.

- O kaip įskiepyti norą ginti Tėvyne jauniems žmonėms, nežinančiams, kas yra okupacija?

- Pirmiausiai reikėtų pradėti nuo Lietuvos mylėjimo mokyklos. Viskas, žinoma, prasideda šeimoje, vėliau tęsiasi darželyje, tada - mokykloje, kur jaunas žmogus formuojasi ir yra rengiamas tapti suaugusiuoju. Bręstančiai asmenybei turi būti skiriama daugiausia dėmesio, todėl pilietinio ugdymo užsiėmimai turėtų būti vykdomi kiekvienoje Lietuvos mokykloje, juos galėtų vesti karriai ir šauliai, atsidavimą Lietuvai rodydami savo asmeniniu pavyzdžiu. Kiek žinau, Šiauliuose tokia veikla gana aktyviai organizuojama, įskaitant ir sukarintas vasaros stovyklas. Vėliau jaunimas turėtų įgyti karybos žinių kariuomenėje. Nepakliuvusieji į kariuomenę galėtų prisidėti prie Lietuvos šaulių sąjungos. Būdų ir galimybių išugdyti patriotiškai nusiteikusį Lietuvos pilietį tikrai yra užtektingai, o juos realizavus jaunų žmonių širdyse bus pakankamai motyvacijos ir sąmoningumo. Tokiam jaunimui niekada nekils minčių simuliuoti šlapimo nelaikymą ir taip išvengti privalomos karinės tarnybos. Bent jau Šiauliuose, mano žiniomis, norinčiųjų išsisukti nuo karinės tarnybos yra mažuma. O ką ir kalbėti apie savanorius, kuriems Tėvynės gynimas yra garbės reikalas, kurie savo meilę ir atsidavimą Tėvynei išreiškia paaukodami savo savaitgalius jos labui? Šiauliai yra vienas miestų, kur vyrų ir moterų, savo valia pareiškusių norą atlikti karinę tarnybą, yra daugiausiai. Tuo ne tik galime, bet ir privalome didžiuotis.

Ar sureguliuotas galių balansas Lietuvoje?

Prezidentė savo rankose laiko prokuratūrą, Valstybės saugumo departamentą, Finansinių nusikaltimų ir Specialiųjų tyrimų tarnybas. Toks galių koncentravimas verčia abejojti, ar šios struktūros iš tiesų gali tinkamai atlikti joms patikėtą misiją nebijodamos rūstaus žvilgsnio iš S.Daukanto aikštės. Kur veda toka sistema, diskutuota prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO apskritojo stalo.

Diskusijoje dalyvavo Seimo narys Linas BALSYS, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Artūras PAULASKAS, Seimo narys Povilas URBŠYS ir filosofas Krescencijus STOŠKUS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos direktorius ilgą laiką eina pareigas neturėdamas leidimo dirbti su slapta informacija. Vėliau pareikalaujama, kad jis būtų ištirtas melo detektoriumi. Jis nueina pasitikrinti, lyg ir nepatinka klausimui, jis išeina. Mes reikalaujame, kad eiliniai žmonės paisytų etikos. Kas gi čia vyksta, kad turime tokio rango pareigūną, o jam galioja kaip ir kitos taisyklės?

Linas BALSYS
Seimo narys

L.BALSYS: Labai sunku pasakyti, kas čia vyksta, bet manyčiau, kad dabartinis FNTT direktorius Kęstutis Jucevičius yra pasekmė arba produktas to kabinetinio teisingumo, kuris įvyko 2012 metais prezidentės kabinete, dalyvaujant tuometiniam vidaus reikalų ministru Raimundui Palaičiui. Kai buvo įvykdytas „teisingumas“ FNTT vadovui Vitalijui Gailiui.

Paskui atsirado naujasis direktorius, jis ir eina tas pareigas. Aš nesu girdėjęs, kad prezidentūros būtų pasigiręs koks kritikos balsas dėl skandalo, į kurį įsivėlęs dabartinis FNTT direktorius.

Iš prezidentūros mes nieko negirdime, tai galima suprasti, kad dabartinis direktorius turi tam tikrą paramą prezidentūroje, gal ir pačios prezidentės. Turbūt todėl standartai yra kiti, negu buvo taikomi V.Gailiui.

Galbūt toks galėtų būti trumpas paaiškinimas. Labai sunku įsi- įsivaizuoti, kad žmogus, kuriam buvo suspenduota teisė prieiti prie slaptos informacijos, toliau ten dirba, vadovauja, bylinėjasi su Vidaus reikalų ministerija, paskui pats tą bylą nutraukia.

Vyksta kažkokie chaotiški dalykai, bet visuomenė į toki svarbų postą atsidūrusiam žmogui turėtų pateikti klausimus - tai kaip ten iš tikrųjų buvo advokato Juzefo Kozubovskio reikaluose?

Bent turėtų būti atlikti tyrimai, o dabar netgi nuo poligrafo testo žmogus nusišalino ar pabėgo, kaip rašo žiniasklaida, ir nieko. Tai kelia nemažą nerimą dėl pačios sistemos, jeigu šitai sistamai vadovauja žmogus, dėl kurio įyla štiekie klausimų ir nėra jokių atsakymų.

Teisės saugos ir jėgos struktūroms lygi ir šalies vadovė turi įtakos. Bet ji nereikalauja nieko pasi-

tė. Būtent ji darė įtaką, kad tokiu būdu būtų susidoro ta su tuomečiu FNTT vadovu Vitalijumi Gailiumi ir jo pavaduotoju Vytautu Giržadu. Ir ji praktiškai darė įtaką, kad dabartinis FNTT vadovas Kęstutis Jucevičius atsistėtų į šią kėdę. Nors Vyriausioji tarnybinės etikos komisija pripažino, kad K.Jucevičiaus atėjimas buvo susijęs su viešųjų ir privačių interesų pažeidimu. Įsivaizduokite logiką - FNTT vadovas pats sau pasirašo pažymą, reikalingą Specialiųjų tyrimų tarnybai, kad yra skaidrus, o praėjus keleriems metams vidaus reikalų ministras suabejoja jo skaidrumu. Tada ministras sustabdo FNTT vadovo teisę susipažinti su slaptais dokumentais, inicijuoja tarnybinį patikrinimą.

FNTT vadovas bando išsisukti nuo to patikrinimo, inicijuoti baudžiamąjį persekiojimą vidaus reikalų ministru, kuris drįso suabejoti jo skaidrumu. Galų gale, kai FNTT vadovas prieina prie poliigrafo, susipažįsta su klausimais, jis tiesiog apsisuka ir išeina.

Nepaisant to, vidaus reikalų ministro sudaryta komisija pripažįsta, kad toks elgesys yra nenkintinas ir jis yra patikimas, toliau gali eiti pareigas. Bet kai reikia atlikti veiksmus, kažkas vis dėlto stringa.

Kas tai yra? Aš prezidentė iš toliau kelti tam tikrų abejonų, kad išky-la klausimų dėl jo nepriekaištingos reputacijos. Jis vis vien toliau gali eiti pareigas, nes jis turi užtarėją S.Daukanto aikštėje.

Viena vertus, gerbiama prezidentė deklaruoja, kad skaidrumo standartai turi būti visiems vienodi. Štai žodžiai iš jos metinio pranešimo: „Skaidrumas, pagarba Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams negali būti deklaratyvi, net jeigu to reikalauja koalicijos partneriai arba kursto bendrapartiečiai.“

Nuo savęs pridurčiau, kad reikėtų baigti tą sakini šitaip - „netgi asmeninis noras sustiprinti savo valdžios galios“. Nes iš tikrųjų tuomet nelieka pagarbos LR Konstitucijai.

► Tamsiais tarybiniais laikais ta FNTT galva jau seniai būtų nulėkusi

Gediminas JAKAVONIS
Žalgirietis

Pavyzdžiui, jeigu skiriama ministro kandidatūra, užtenka ištraukti iš stalčiaus dugno pažymą, kad mestum šešėlį dėl jo reputacijos. O čia labai konkrečiai mato-me, kad yra įtariama, jog FNTT vadovas gali būti susijęs su konkrečiomis korupcinėmis veikomis, ir jis toliau gali eiti pareigas.

Žmonės, susiduriantys su FNTT pareigūnais, kurie gali iš jų reikalauti kyšio arba daryti bylas pagal užsakymus, matydami, kaip yra dangstomas FNTT vadovas, supranta, kad toks elgesys jų atžvilgiu yra legalizuotas.

G.JAKAVONIS: Tai kokioje valstybėje mes gyvename? **K.STOŠKUS:** Prie išsakytų žodžių nelabai ką gali pridėti. Nebent toliau kelčiau klausimą: gal ir prezidentė nuo ko nors priklauso?

Elita ruoti

Tai kas tie žmonės, kurie prezidentę prilaiko? Gal yra pareigos, sutartys ar įsipareigojimai, sunku pasakyti. Tokie dalykai, manau, galimi.

Prezidentės valingumas gerą įspūdį darė. Ateina žmogus, kuris, kartais lyg ir rizikuodamas peržengti savo funkcijas, kelia griežtus reikalavimus pilietinei visuomenei ir tarnautojams. Bet kai reikia atlikti veiksmus, kažkas vis dėlto stringa.

Eidamas į šį pokalbį, jutau virpulį, kad kažkas keičiasi, kad jūs dabar galite taip sakyti. Jūs ne visada taip sakydavote, tik užuominomis. Čia nepatogu, čia yra draugas, čia kaimynas. Bet juk mes nepralaušime nepadorumo ledo, jei galų gale neatsiras žmonių, kurie išdrįs pasakyti.

G.JAKAVONIS: Lietuviai visą laiką renka vadą, toks mūsų mentalitetas. Bet aš matau ne kažkokį stiprų vadą, kuris atovautų valstybei, o tiesiog stiprios rankos tam tikrą imitaciją. Griežtai buvo kirsta Vydui Gedvilui, nurodant, kad visi turi būti skaidrūs. Žinome ne vieną atvejį, kad politikui, kuriam nėra svarbiausia jo įvaizdis, reikėjo pasitraukti. Kodėl vyksta tokie dalykai?

L.BALSYS: Paradoksalu, bet per 25 Nepriklausomybės metus mūsų pilietinė visuomenė ne sustiprėjo, bet degradavo. Ypač pastaraisiais penkmetis buvo degradacijos sustiprėjimas, pradėjus vadovauti prezidentei Daliai Grybauskaitėi.

Man pačiam, kaip žmogui, buvusiam tuose rūmuose, skaudu ir sakyti, bet tai buvo viena iš priežasčių, kodėl aš nesutikau dalyvauti visoje šioje veikloje.

FNTT direktorius nėra tiesiogiai skiriamas prezidentės, bet, be jokios abejonės, yra stipriai daroma įtaka. Čia turbūt galima kurti įvairių įžvalgų, gal kas pavadintų sąmokslu teorijomis. Visa tai galėtų išsiaiškinti kokia parlamentinė tyrimų komisija, jeigu atsirastų politinės valios, kuo aš abejoju.

Bet mes turime konstatuoti tam tikrus faktus. Kad prezidentė yra asmeniškai įsivėlusi į tam tikrą kovą arba į tam tikrus santykius su privataus verslo kompanijomis. Su viena kompanija ji kovoja, kitą ji labai remia.

Pavyzdžiui, yra „Rubicon“, arba „Vilniaus energija“, - su šita yra labai griežtai kovojama. Bet kita kompanija - „Fortum“ (suomiškai rusiška kompanija) - yra proteguojama, visai „stumiamą“.

Kas gali dabar paneigti galimybę, kad prezidentė asmeniškai ir per patarėjus, vykdančią šią kovą su viena verslo interesų grupe, palai-

negerei, tiriami, kokios yra to reikškinio aplinkybės, iš karto reaguojama, kad to nebūtų. Nebūtinai jis šalinamas. O pas mus, atrodo, taip ir turi būti. Niekam nekyla noras kažkaip sureaguoti.

Vyriausybė prezidentei irgi duoda daug instrumentų. Prezidentė dalyvauja ES viršūnių susitikimuose, naudoja kitus svarbius premjero instrumentus savo darbe. Premjeras paaiškino: „Mes taip susitarėme, kai mane skyrė, manęs taip paprašė.“ Bet nebūtinai tai, ko paprašo, reikia duoti.

L.BALSYS: Bet juk tai šantažas - įvardykime tiesiai. Jeigu prezidentė susitikime su būsimuoju premjeru A.Butkevičiumi paprašė, ar šis negalėtų vietoj savęs leisti jai vyksti, tai, galima sakyti, yra šantažas. O jei būsimasis premjeras būtų nesutikęs, kas tada?

A.PAULASKAS: Reikėtų grįžti prie mūsų konstitucinės tvarkos, kuri yra įtvirtinta, ir atkurti valdžių balansą. Ir pirmiausia Seimas turi tapti Seimu.

Yra du keliai. Seimas turėtų grįžti prie savo kompetencijos. Aukščiausioji Taryba turėjo sprendžiamąją galią. Ir patys pibiečiai turėtų klausiti, kodėl tai yra, kad valdžios žmonės susimąstytų.

Labai gerai yra tarpusavyje kirsinti partijas, jos konkuruoja. Ir konkurencija yra labai nuožmi, iš esmės iki naikinimo. Tokia situacija labai patogi norintiesiems pasiimti galių.

► Tik dabar sužinojau, ką reiškia tikrasis konformizmas

Krescencijus STOŠKUS
Filosofas

FNTT vadovas yra visiškai priklausomas. Baisiausia, kad toks pareigūnas yra „pakabinatas“. Ji gali bet kada atleisti, bet kada nubausti, tai jis vykdys viską, kad tik išliktų. Tokia būseną labai pavojinga valstybei ir ji neturėtų toliau tęstis.

Normali praktika yra žmogui nutraukti savo įgaliojimus, pasi-traukti. Ne dėl to, kad jis yra apkaltintas, bet dėl to, kad veikty sistema. O čia FNTT vadovas laikosi.

Dabar apie FNTT nėra nė vieno gero žodžio, nors šį tarnyba galbūt atlieka ir gerus tyrimus. Per vadovą visą laiką išlieka neigiamas įspūdis.

K.STOŠKUS: Bet ar nėra kaltas dėl to Konstitucinis Teismas? **A.PAULASKAS:** Mano nuomonė buvo ta, kad Aukščiausiasis Teismas turėtų turėti konstitucinę funkciją. Jei iškiltų klausimas, jis galėtų pats tai ir išspręsti. Bet buvo nutarta, kad reikia atskiros institucijos.

Konstitucinis Teismas padarė ne vieną sprendimą atsliepadamas į politinę konjunkturą. Kai reikia neatleisti prokurorą, jis priima vieną sprendimą. Jeigu reikia kitaip pasiegti, jis priima kitą sprendimą. Kas prieina, paprašo, to naudai jis ir sprendžia.

L.BALSYS: Mano nuomone, Konstitucinis Teismas yra devynių nienieko nerinkty žmonių būrelis, kuris Lietuvoje iš esmės yra užurpavęs visą valdžią. Jo sprendimų negali peržiūrėti net pats Konstitucinis Teismas, išskyrus kelias išimtis. Tai yra absoliučiai nedemokratiška sistema.

Konstitucinis Teismas turėtų išaiškinti, bet sprendimus priimti vis

► Tas užnugaris, arba vadinamasis stogas, šiandien yra Lietuvos Respublikos prezidentė

Povilas URBŠYS
Seimo narys

informacijos, susijusios su artimiausios prezidentės aplinkos žmonėmis, nutekinimą.

Galima interpretuoti, kad naujasis generalinis prokuroras gali apriboti prokuroro nepriklausomas teises stengtis, kad teisingumas būtų objektyvus.

L.BALSYS: Dabar įstatymas aiškiai reglamentuoja, kad prokuroras yra nepriklausomas.

PURBŠYS: Viskas priklauso nuo asmeninės drąsos nepaklusti vadovo nurodymui pasakant, kad „aš vadovausiuosi įstatymu“.

Buvęs Valstybės saugumo departamento direktorius Gediminas Grina viešai pripažino, kad dėl informacijos netekinimo iš prezidentūros jam reikėjo rinktis tarp karjeros ir įstatymo. Ir jis pasirinko įstatymą. Tiems, kurie rinkosi karjerą, pasibaigus kadencijai randamos šiltos vietos. Bet to, kuris pasirinko įstatymą, pasibaigus kadencijai vieta yra gatvėje.

L.BALSYS: Teoriškai Konstitucijos tėvai buvo nusprendę, kad institucijos viena kita patikrina ir saivame susibalansuoja. Deja, praktikoje to nėra.

Atsitiko taip, kad prezidentūra dabar yra pati neskaidriausia institucija. Seimas pats save kontroliuoja. Skirtingos partijos seka, yra bendra salė, visi bendrai šneka, diskutuoja. Seimui, kaip institucijai, ganėtinai sunku būtų kažką slapta padaryti.

Valdžios atstovai, jėgos struktūrų vadovai gali lankytis prezidentūroje ir lankosi. Ar patys pasiprašo, ar būna iškviעיiami. Kalbamasi už uždurų durų, dažnai ir be patarėjų, be liudininkų. JAV *ovaliajame* kabinete viskas įrašinėjama, yra oficialūs pokalbiai.

► Kažkas FNTT vadovui stipriai talkina

Artūras PAULASKAS
Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas

Ir oficialiame prezidentės kambaryje, kur vyksta susitikimai, turėtų būti viskas fiksuojama. Ne šiaip VSD vadas arba generalinis prokuroras ateina paplepėti, kavos pagerti, saldainių pavalgyti su prezidentė. Ateina su reikalais. Ir ko-kie tie reikalai, jeigu jie kalbasi prie keturių akių už uždurų durų? Tuomet mes galime tik spėlioti.

Nepopuliariai nuskambėtų, bet galbūt sistema, kai prezidentas Lietuvoje renkamas tiesiogiai, nėra nei sveika, nei optimali? Gal reikėtų parlamentinės respublikos, jeigu mes apsispręstume, kad yra parlamentinė demokratija? Tuomet prezidentą rinktume parlamente, kaip tai daro mūsų kaimynai, ir nieko nuo to nėra blogiau.

O jeigu renkame prezidentą tiesiogiai, subalansuokime galias, kad būtų galima atleisti prokurorą, kad nebūtų įmanoma vykdyti teisingumo kabinete.

Galbūt reikėtų pakeisti rinkimų

sistemą, kad į Seimą ateitų žmonės, turintys didesnį piliečių pasitikėjimą. Reikėtų daugiau tiesiogiai rinkti.

Pilietinė visuomenė pati turėtų stiprėti, jos nesustiprinsi kažkokiais išoriniais metodais.

Kol žmonės neįjus, kad yra pagarba, teisingumas, kad galima pasitikėti prezidento institucija, Seimu, partijomis, tol jie negrįš ir pilietinės visuomenės neatsiras.

PURBŠYS: Jeigu padidintume parlamento galias ir suteiktume galimybę jam rinkti prezidentą, tokiu būdu mes taip pat prisidėtume prie pusiausvyros pažeidimo.

Jeigu šiandien politinės partijos būtų skaidrios, nebūtų įsipainiojusios į vadinamosios juodosios buhalterijos skandalus, tai jos turėtų tvirtesnį stuburą. O prezidentė naudojasi pareiginių, politikų pažeidžiamumu ir tuo dalyku manipuliuoja.

Parlamentui renkant prezidentą gali būti išrinktas toks, kuris bus visiškai kišeninis, priklausytų nuo tų partijų, kurios neatitinka skaidrumo kriterijų.

Visuomenė yra tarsi amputuota, ji neregauja. Viena jos dalis yra nusivylusi. O kita dalis žmonių sako, kad jiems čia viskas yra gerai. Tai kaip tarybiniais laikais, kaip kalėjime, zonoje - tau atnešė maisto davinį, tave pakėlė, paguldė laiku, vadinasi, viskas gerai.

A.PAULASKAS: Nei Latvijos, nei Estijos, nei Lietuvos prezidentai nėra niekuo išskirtiniai. Jų kompetencija vienoda. Nesvarbu, kas juos renka.

Per savo karjerą kiek bandžiau suteikti visuomenei instrumentų dalyvauti valstybės valdyme. Buvo parengė ir įstatymo projektą, kad Seimą galėtų paleisti 300 tūkst. piliečių. Gali projektai, kad būtų supaprastintas parų rinkimas. Daug tų projektų yra, bet reikia, kad visuomenė jų norėtų.

Kitose šalyse visuomenė prižiūri kiekvieną žingsnį, kaip naudojami pinigai. Ar pas mus kam nors įdomu? Paskui tik sako, kad viską išsivaistė, bet kontrolės nėra.

K.STOŠKUS: Daug priekaitų pasakėte visuomenei: buka, bejėgė, inertiška, išbalansuota, pati niekuo nepasitikinti. Jai reikia keisti. Neturime normalių profsąjungų. Gabaliukais, fragmentuotai suskilusios.

L.BALSYS: 7 proc. žmonių yra profsąjungų nariai.

K.STOŠKUS: Visuomenei reikia elementarios savivaldos. Valdžia neateis iš viršaus. Žmogus turi pats tvarkyti savo reikalus kieme. Jis turi pajusti, kaip turi tvarkyti savo reikalus. Ir to Lietuvoje nebus, kol mes neturėsime savivaldos.

Valdžia susivienėjusi, turi savo rūpesčių ir kariauja su visa tauta. Jau tarybiniais laikais buvo sunaikintas bendruomeniškumas, ir mes jo neįgiome. Žmonės turi pajusti, kad jie yra savo reikalų tvarkytojai.

Parengė Jolita PELECKIENE

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje www.suzalgiriu.lt

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015

2015 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Jaunimo sąjunga „Pavasaris“

Lietuvos katalikų jaunimo sąjunga „Pavasaris“ turbūt buvo gausiausia jaunimo organizacija nepriklausomos Lietuvos valstybės metais. Labai aktyvia veikla pasireiškė ir Panevėžio krašto pavasarininkai. Tai buvo lietuviškumo propaguotojai Panevėžio krašte.

Lietuvos katalikų jaunimo sąjunga „Pavasaris“ įsikūrė slapta 1912 m. Įkūrimo iniciatoriai - ateitininkai ir Katalikų mokytojų sąjunga. 1912 m. gegužę pasirodė žurnalas „Pavasaris“.

1914 m. vyko pirmoji slapta konferencija Kaune. Pavasarininkų globėju nuo įkūrimo buvo kanau-ninkas Povilas Dogelis. Jis buvo gimęs 1877 m. sausio 20 d. Kunigu išventintas 1899 m. 1920 m. buvo išrinktas Steigiamojo Seimo nariu.

Per Pirmąjį pasaulinį karą pavasarininkų veikla nutrūko. 1918 m. atnaujinta Vilniuje. Pirmą kartą konferencija vyko Kaune 1919 m. 1919-1920 m. centro valdybos pirmininku buvo E.Misevičius, o vicepirmininku - Z.Kariačka. Buvo 4 regionai - Aukštaitija, Dzūkija, Suvalkija ir Žemaitija.

Pirmas kongresas vyko Šiauliuose 1924 m. liepos 5-7 d. Jame buvo visiškai atsisakoma alkoholio. Iš viso buvo skelbiama, kad kiekvienas pavasarininkas turi būti abstinentas. Dalyvavo 7500 narių. Jubiliejinis kongresas vyko 1927 m. liepos 2-4 d. Kaune. Dalyvavo 11 tūkst. delegatų. Jungtiniame chore dainavo 2500 dainininkų. Apie 1930 m. buvo apie 600 kuopų, 38 rajonai ir apie 60 tūkst. narių. Sąjungos „Pavasaris“ tikslas - auginti jaunimą katalikybės, tautybės ir demokratijos dėsniais.

Buvo miesto lietuvių katalikų jaunimo sąjunga „Vytis“. 1935 m. kaip atskira sąjunga „Vytis“ panaikinama. Ji įtraukiama į „Pavasario“ federaciją. 1933 m. įkuriama „Pavasario“ federacija. Ją sudarė 3 sąjungos: mergaičių pavasarininkių, vyrų pavasarininkių ir jaunesniųjų pavasarininkių. Jaunesnieji pavasarininkai buvo nuo 13 iki 16 metų.

Nepriklausomoje Lietuvoje pavasarininkų organizacija smarkiai išaugo, ypač kai jai 1922-1928 m.

► Panevėžio pavasarininkai, vaidinantys spektaklyje „Čigonė Aza“

vadovavo Juozas Eretas, o vėliau - Juozas Leimonas.

Panevėžio senamiesčio pavasarininkų organizacija buvo įkurta dar kaizerinės okupacijos metais - 1918-aisiais. Jų įstatai buvo įregistruoti vokiečių kalba. Ypač jie išplėtė veiklą vykstant kovoms dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Pavasarininkai vyrai ėjo savanoriais į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Mergaitės pavasarininkės mezgė jiems kojines ir megztinius ir išlydėdavo į kariuomenę. 1919 m. sausio 18 d. įsikūrė Ramygalos pavasarininkių kuopa. Jau seniau veiklą pradėjo Naujadvario pavasarininkai.

► Sąjungos „Pavasaris“ tikslas - auginti jaunimą katalikybės, tautybės ir demokratijos dėsniais

Pavasarininkai turėjo širdutės formos ženklelį. Jame pavaizduota knyga, saulė su spinduliais ir kryžius. Viršuje buvo užrašas „Pavasaris“. Jis kainavo vieną litą. Tai daugiau buvo kaimo jaunimo organizacija. Miesto pavasarininkai vadinosi vyčiais.

1922 metais pavasarininkų lėšomis ir iniciatyva pastatytas ir pa-

šventintas kryžius Liūdynės savanorių kapinėse. 1922 m. spalio 15 d. vyko rajono kuopų suvažiavimas. Dalyvavo 7 kuopos: Panevėžio, Kupiškio, Vadaktų, Naujamiesčio, Truskavos, Ramygalos, Smilgių.

1923 m. centro valdyboje įregistruota Panevėžio apskrities valdyba. Jų šūkis buvo „Dievui ir Tėvynei“. Skelbė tikslą be svarbaus reikalo nepalikti Tėvynės ir kitus atkalbėti. Palaikyti viską, kas lietuviška: pirkti lietuviškose parduotuvėse, dėvėti lietuviškus drabužius. Organizacinė struktūra - centras, regionas, rajonas, kuopa. Kaip mažiausias organizacinis vienetas buvo kuopelės ir sekcijos. Nedide-

lių kaimų kuopelės priklausė didesnei kuopai.

Pavasarininkų šventės: vyrų - Šv.Jurgio, mergaičių - Šv.Teresėlės, jaunesniųjų - Šv.Aloyzo. Švenčiamos taip pat buvo Motinos ir Tėvo diena, naujokų išleistuvės ir grįžtančiųjų sutiktuvės. Pavasarininkai aktyviai sportavo.

► Mergina pavasarininkės uniforma

no XVI amžiuje. 1726 m. buvo pašelbtas šventuoju. 1933 m. birželio 25 d. Šv.Aloyzo paminklas atidengtas Panevėžyje pavasarininkų darželyje prie Šv.Apaštų Petro ir Povilo bažnyčios. Paminklą sukūrė garsus skulptorius panevėžietis Bernardas Bučas. Paminklą pašventino Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas. Paminklas išliko iki šių dienų. Tik šiek tiek jis pakeitė savo vietą. Dabar jis yra Šv.Apaštų Petro ir Povilo bažnyčios šventoriuje.

Panevėžio krašto pavasarininkai užsiėmė ir aktyvia visuomenei naudinga veikla. 1932 m. balandžio 30 d. Vyčių draugovė Skaistakalnyje pasodino apie 200 medelių.

1938 m. birželio 28-29 d. Kaune organizuotas Didysis L.K.J.S. „Pavasaris“ kongresas. Jame dalyvavo iki 40 tūkst. pavasarininkų. Panevėžio regiono atstovai buvo vieni gausiausių. Jie buvo apsirengę naująja pavasarininkų uniforma. M.Karka buvo vienas iš chorų dienos organizatorių ir dirigentų. Jungtiniame chore dainavo 6000 dainininkų. L.K.J.S. „Pavasaris“ eucharistinis kongresas vyko ir Panevėžio mieste. Jo metu vyko ir Dainų diena.

Elena MARKUCKYTĖ,
Donatas PILKAUSKAS

**Jaukūs
bardų
vakarai**

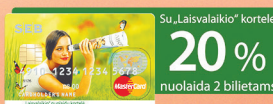
Vilniaus mokytojų namų vasaros terasoje
(Vilniaus g. 39, Vilnius)

2015 06 27, 19 VAL.

**ANDRIUS KANIAVA
IR GRUPĖ**

Bilietus platina:

Organizatorius:

Mercedes-Benz

VSRG
Vilniaus Spaudos ir Reklamos Gamykla
WWW.VSRG.LT